

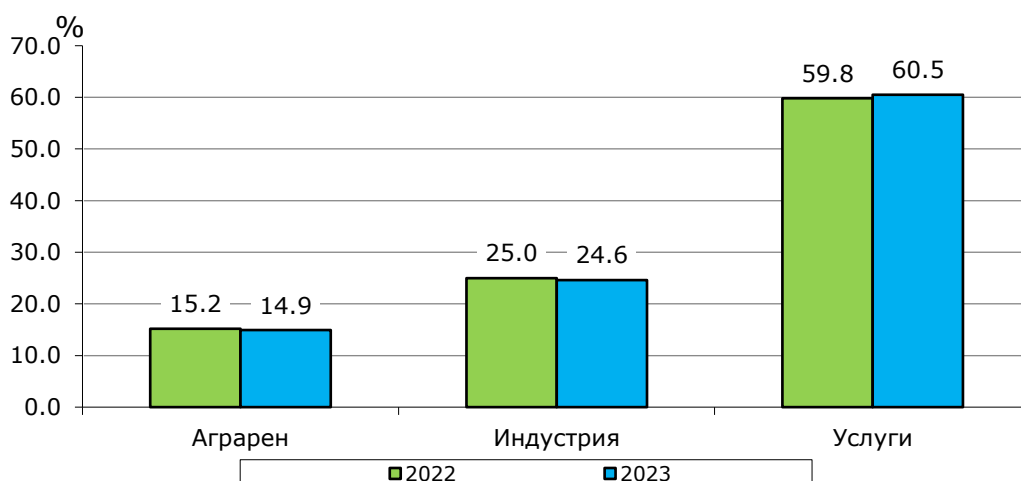

**ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ
ПРЕЗ 2023 ГОДИНА
(АКТУАЛИЗИРАНИ ДАННИ)**

По актуализирани данни за 2023 г. брутният вътрешен продукт (БВП) на един зает се увеличава реално с 0.8% в сравнение с предходната година.

Заетите лица в икономиката са 3 481.4 хил., а общият брой отработени часове е 5 776.8 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през 2023 г. спрямо 2022 г. показва увеличение на относителния дял в сектора на услугите и намаление на относителния дял в аграрния и в индустриалния сектор.

Фиг. 1. Структура на заетите лица по икономически дейности през 2022 и 2023 година¹

На едно заето лице се падат 53 206.1 лв. от текущия обем на БВП, като всеки зает създава средно 32.1 лв. БВП за един отработен час.

Брутната добавена стойност средно на един зает през 2023 г. нараства с 0.2% в сравнение с 2022 г., а БДС за един отработен човекочас намалява реално с 2.3%.

По актуализирани данни за 2023 г. равнището на производителността на труда в сектора на услугите е 50 126.2 лв. БДС средно на един зает и 29.5 лв. за един отработен човекочас. В индустриалния сектор всеки зает произвежда средно 48 942.8 лв. БДС, за един отработен човекочас се създават средно 28.6 лв. от текущия обем на

¹ Данните за заетите лица, отработените човекочасове и производителността на труда за периода 2019 – 2023 г. са ревизирани заради преизчислени данни от Наблюдението на работната сила с данни за населението на база преброяване на населението през 2021 г.

ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 9 019.7 лв. БДС на един зает и 6.4 лв. за един отработен човекочас.

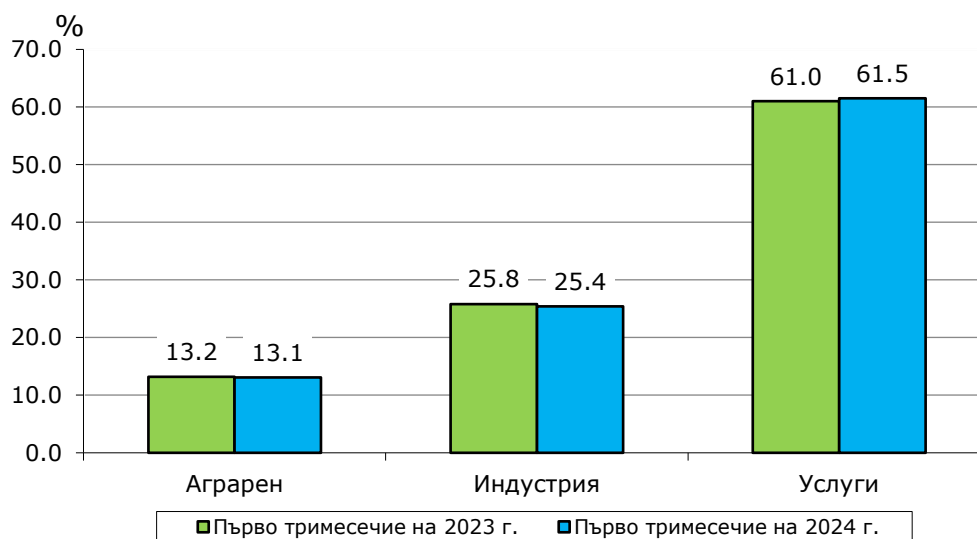
Тримесечни изменения през първото и второто тримесечие на 2024 година

Първо тримесечие на 2024 г.

По предварителни данни през първо тримесечие на 2024 г. БВП на един зает се увеличава реално с 1.2% в сравнение със съответният период на 2023 г.

Заетите лица в икономиката през първо тримесечие на 2024 г. са 3 428.2 хил., а общият брой отработени часове е 1 429.6 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през първо тримесечие на 2024 г. спрямо първо тримесечие на 2023 г. показва увеличение на относителния дял в сектора на услугите, намаление на относителните дялове в аграрния сектор и в сектора на индустрията.

Фиг. 2. Структура на заетите лица по икономически дейности през първите тримесечия на 2023 и 2024 година

На едно заето лице се падат 12 648.7 лв. от текущия обем на brutния вътрешен продукт, като всеки зает създава средно 30.3 лв. БВП за един отработен час през първото тримесечие на 2024 г.

Брутната добавена стойност средно на един зает през първо тримесечие на 2024 г. се увеличава реално с 4.5% в сравнение с първо тримесечие на 2023 г., а БДС за един отработен човекочас се увеличава реално със 7.7%.

ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

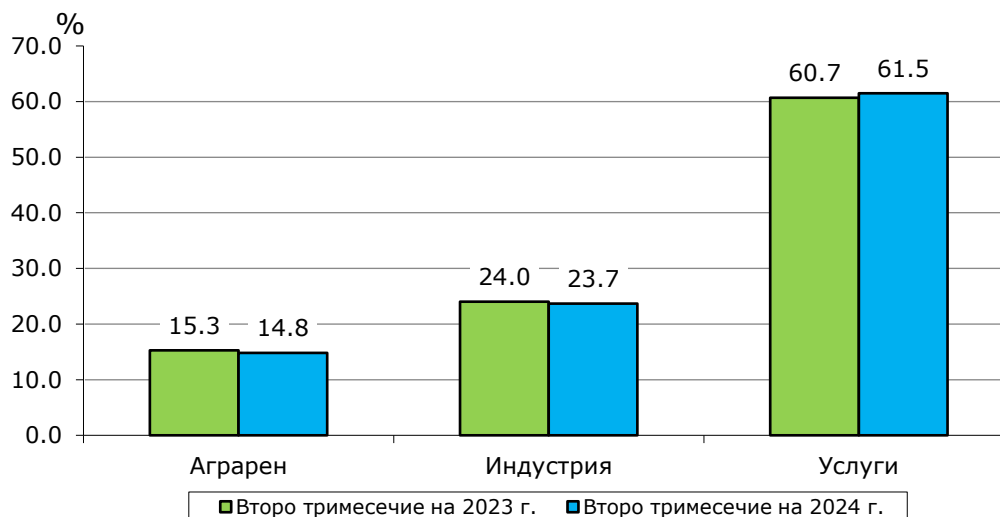
По предварителни данни за първо тримесечие на 2024 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 11 942.3 лв. БДС средно на един зает и 27.6 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 11 895.3 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 27.4 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 1 107.0 лв. БДС на един зает и 3.6 лв. за един отработен човекочас.

Второ тримесечие на 2024 г.

По предварителни данни през второ тримесечие на 2024 г. БВП на един зает се увеличава реално с 0.6% в сравнение със съответният период на 2023 г.

Заетите лица в икономиката през второ тримесечие на 2024 г. са 3 582.2 хил., а общият брой отработени часове е 1 422.5 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през второ тримесечие на 2024 г. спрямо второ тримесечие на 2023 г. показва увеличение на относителния дял в сектора на услугите, намаление на относителните дялове в аграрния сектор и в сектора на индустрията.

Фиг. 3. Структура на заетите лица по икономически дейности през вторите тримесечия на 2023 и 2024 година

На едно заето лице се падат 13 439.3 лв. от текущия обем на брутния вътрешен продукт, като всеки зает създава средно 33.8 лв. БВП за един отработен час през второто тримесечие на 2024 г.

ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Брутната добавена стойност средно на един зает през второ тримесечие на 2024 г. се увеличава реално с 1.6% в сравнение с второ тримесечие на 2023 г., а БДС за един отработен човекочас се увеличава реално с 3.7%.

По предварителни данни за второ тримесечие на 2024 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 13 607.0 лв. брутна добавена стойност средно на един зает и 33.3 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 12 369.5 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 30.7 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 1 966.1 лв. БДС на един зает и 5.6 лв. за един отработен човекочас.

ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Методологични бележки

1. Производителността на труда е съставен икономически показател, който съпоставя постигнатия резултат (новосъздаден продукт) с вложения трудов фактор при осъществяването на определена икономическа активност на определена икономическа територия за определен период.

2. Основните съставни елементи на производителността на труда са показатели, измерващи резултата от осъществяваната производствена активност (числител) и показателите за вложения труд в производствения процес (знаменател).

3. На национално ниво резултатът от производствената дейност се измерва с brutния вътрешен продукт и brutната добавена стойност, създадени от всички производствени сектори в националната икономика. БВП е основен показател в Системата от национални икономически сметки, който представя крайния резултат от производствената дейност на всички резидентни производствени единици (ЕСС2 2010). Връзката между БВП и БДС се определя от начина на остойностяване на произведения краен продукт. БВП е остойностен по пазарни цени, включително данъците върху продуктите и вноса, нето от субсидиите върху продуктите. БДС измерва резултата от производствената дейност по базисни цени преди начисляването на данъци, включително субсидиите върху продуктите и услугите.

4. За целите на международни сравнения на производителността на труда на национални икономики е възприето използването на БВП - сайт на Евростат: <http://epp.eurostat.ec.europa> - General Economic Background. Labour productivity per person employed.

5. БДС е показател, който е приложим за изчисляване на производителността на труда както на национално ниво, така и на ниво производствени дейности.

6. Използването на този показател в националната практика е съобразено със специфичния методологичен обхват на сектора „Даване под наем и експлоатация на собствени недвижими имоти“ - вид дейност 68.2 от КИДЗ - 2008 - в състава на БДС се включва и оценка на условия наем на жилищата, наети от техните собственици, който за България е доминиращ - близо 90% от населението живее в собствени жилища. Добавената стойност от условия наем на собствени жилища се класифицира изцяло като опериращ излишък в състава на сметка „Формиране на дохода“ и не е свързан директно с трудовата заетост. Поради тази причина добавената стойност в резултат на условия жилищен наем се изключва при изчисляването на

² ЕСС 2010 - Европейска система за национални и регионални сметки 2010.

³ КИД - 2008 - Класификация на икономическите дейности.

ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

производителността на труда както за сектора на услугите, така и за икономиката като цяло.

7. Трудовият производствен фактор в състава на показателя за производителността на труда се измерва с броя на заетите лица в резидентните производствени единици на националната икономика и отработеното от тях време - отработени човекочасове.

8. Измерването на броя заети лица и отработените от тях човекочасове е подчинено на дефинициите и концепциите на ЕСС 2010, така както тези концепции и дефиниции се прилагат при оценката на показателите за резултата от осъществяваната икономическа дейност.

9. При сравняване на данните с резултатите от изследването на работната сила е необходимо да се имат предвид различията в прилаганите дефиниции и методологичните особености. Основните концептуални различия са следните:

- обект на изследването на работната сила е постоянното население на страната, включително и временно работещите в чужбина, докато данните за заетостта в ЕСС 2010 се определят по отношение на резидентните производствени единици, които могат да наемат работна сила както от страната, така и от чужбина.

- лицата на срочна военна служба са част от заетите лица съгласно ЕСС 2010, но не се отчитат с изследването на работната сила.

10. Предпочитаният показател за трудовия фактор в състава на производителността на труда е отработеното време, измервано в човекочасове - показател, който представя по-точно фактически вложения труд в процеса на производство - сайт на Евростат.

11. Съпоставянето на показателите за производителността на труда във времето налага елиминирането на влиянието на цените в стойността на показателите за резултата от упражняваната икономическа активност. За целта БВП и БДС от текущия период се представят по цени от базисния период.

12. Данни за производителността на труда, за икономиката и по икономически сектори са публикувани на сайта на НСИ и в ИС ИНФОСТАТ в динамични редове по тримесечия и години.

13. Данните за заетите лица, отработените човекочасове и производителността на труда за периода 2019 - 2023 г. са ревизирани заради преизчислени данни от Наблюдението на работната сила с данни за населението на база преброяване на населението през 2021 г.

**ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ
ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

Приложение

Таблица 1

(Левове)

Година	2019	2020	2021	2022	2023
БВП на един зает-текущи цени, лева	34 578	35 550	40 958	48 879	53 206
БВП на един отработен човекочас - текущи цени, лева	21.0	22.1	25.3	30.2	32.1
БВП на един зает - Индекс на физически обем изчислен по цени на 2020** / предходна година = 100, %	105.4	98.5	107.7	103.0	100.8
БВП на един отработен човекочас - Индекс на физически обем изчислен по цени на 2020** / предходна година = 100, %	105.2	100.9	107.0	103.0	98.4

Таблица 2

БВП на един зает - текущи цени

(Левове)

Година	Първо тримесечие	Второ тримесечие	Трето тримесечие	Четвърто тримесечие
2019	7449.2	8372.9	8756.3	10040.1
2020	7754.6	8117.7	9282.5	10428.8
2021	8722.2	9378.6	10651.5	12194.9
2022	10180.8	11262.8	12584.1	14841.1
2023	11747.7	12319.6	13478.0	15695.9
2024*	12648.7	13439.3		

Таблица 3

БВП на един отработен човекочас - текущи цени

(Левове)

Година	Първо тримесечие	Второ тримесечие	Трето тримесечие	Четвърто тримесечие
2019	18.3	20.0	21.8	23.8
2020	19.0	20.9	23.1	25.3
2021	21.4	23.5	26.8	29.3
2022	24.9	28.1	32.0	35.7
2023	27.3	30.4	33.7	36.9
2024*	30.3	33.8		

* Данните са предварителни.

** Индексите са изчислени въз основа на стойностите на съответния показател по съпоставими цени на 2020 година.

**ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА, ЗАЕТИ ЛИЦА И ОТРАБОТЕНО ВРЕМЕ
ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

Таблица 4

БВП на един зает - индекс на физическия обем на един зает спрямо
съответния период на предходната година**

(Проценти)

Година	Първо тримесечие	Второ тримесечие	Трето тримесечие	Четвърто тримесечие
2019	106.6	106.2	104.5	104.6
2020	101.4	94.2	100.8	98.0
2021	105.7	107.3	107.4	109.4
2022	103.5	103.9	102.4	102.4
2023	99.8	100.5	102.2	100.7
2024*	101.2	100.6		

Таблица 5

БВП на един отработен човекочас - индекс на физическия обем спрямо
съответния период на предходната година**

(Проценти)

Година	Първо тримесечие	Второ тримесечие	Трето тримесечие	Четвърто тримесечие
2019	106.1	106.1	104.5	104.5
2020	101.3	101.3	100.7	100.2
2021	105.8	104.4	108.4	108.0
2022	102.8	103.6	103.5	102.7
2023	95.1	99.5	100.5	98.4
2024*	104.2	102.7		

* Данните са предварителни.

** Индексите са изчислени въз основа на стойностите на съответния показател по съпоставими цени на 2020 година.